



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

navrhovatelů: a) M. K.

b) Mgr. A. K.

oba zastoupeni JUDr. Igorem Honusem, advokátem
sídlem Sokolská třída 21, 702 00 Ostrava

proti

odpůrci:

Obec Staré Město

sídlem Jamnická 46, 738 01 Staré Město
zastoupen Mgr. Jiřím Kubalou, advokátem
sídlem V. Sládka 35, 738 01 Frýdek-Místek

za účasti:

D. V.

J. G.

J. J.

J. J.

o zrušení části opatření obecné povahy, změny č. 2 územního plánu Staré Město,

takto:

- I. Opatření obecné povahy č. 1/2023 – změna č. 2 územního plánu Staré Město **se zrušuje** co do vymezení zastavitelné plochy veřejného prostranství PV-Z2/2.
- II. Odpůrce je povinen zaplatit navrhovateli a) Milanu Křístkovi na náhradě nákladů řízení částku ve výši **11 364,60 Kč** ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku

k rukám zástupce navrhovatele a) JUDr. Igora Honuse, advokáta se sídlem Sokolská třída 21, 702 00 Ostrava.

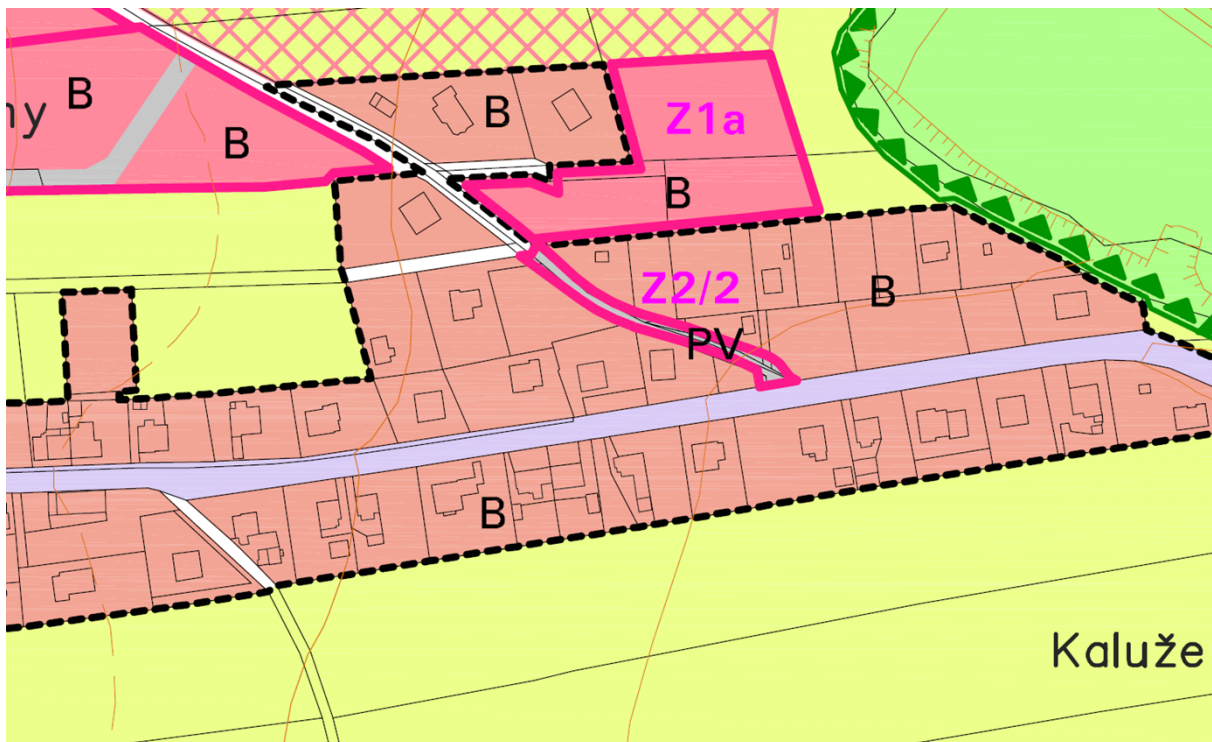
III. Odpůrce je povinen zaplatit navrhovatelce b) Mgr. Aleně Křístkové na náhradě nákladů řízení částku ve výši **11 364,60 Kč** ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce navrhovatelky b) JUDr. Igora Honuse, advokáta se sídlem Sokolská třída 21, 702 00 Ostrava.

IV. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Navrhovatelé se návrhem ze dne 20. 6. 2024 domáhali zrušení opatření obecné povahy – změny č. 2 územního plánu Staré Město co do vymezení zastavitelné plochy veřejného prostranství PV-Z2/2.



2. Navrhovatel a) M. K., je vlastníkem pozemku parc. č. XA, zapsaného na LV č. XB, navrhovatelé dále mají v podílovém spoluvlastnictví každý k ideální 1/2 pozemky parc. č. XC a XD, zapsané na LV č. XE a dále mají ve společném jmění manželů pozemky zapsané na LV č. XF parc. č. XG, parc. č. XH, parc. č. XCH, parc. č. XI, parc. č. XJ, parc. č. XK, jehož součástí je stavba, parc. č. XL a stavbu postavenou na pozemku parc. č. XM – rodinný dům č. p. X, vše zapsáno pro obec S. M., k. ú. X. Nemovitosti využívají k bydlení a relaxaci a současně též k provozování zemědělské a živnostenské činnosti. Odpůrce je vlastníkem komunikace parc. č. XN, ostatní komunikace, ostatní plocha (dále jen „obecní cesta“), která

má být jako zastavitelná plochy veřejného prostranství Z2/2 rozšířena přes pozemky navrhovatelů XH, XJ a XG.



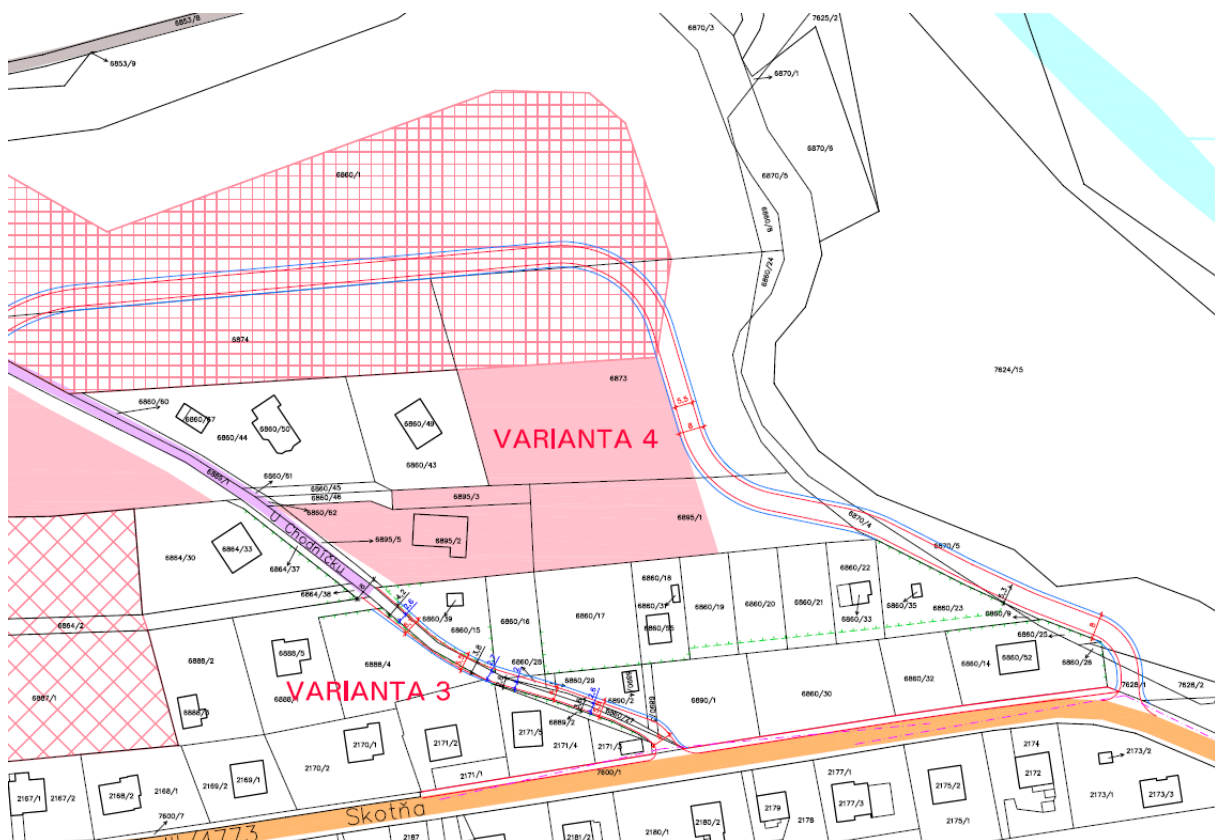
3. K přijetí změny č. 2 územního plánu vedl rozsudek zdejšího soudu č. j. 76 A 4/2019-47 ze dne 20. 11. 2019, kterým byl územní plán zrušen co do vymezení veřejně prospěšné stavby VD3 a co do vymezení zastavitelné plochy Z11, která odpovídala nyní vymezené zastavitelné ploše veřejného prostranství PV-Z2/2.
4. Navrhovatelé uvedli, že v procesu přijímání změny č. 2 územního plánu vznesli dvakrát námítky. Jejich vypořádání považují žalobci za nedostatečné. Konkrétně namítli následující.
5. V námítkách ze dne 11.3.2022, kdy rozšířená komunikace VD7 a Z2/2 byla navrhovaná jako veřejně prospěšná stavba, namítli, že varianty 1.-4. nově zpracované územní studie nebyly hodnoceny z hlediska nutnosti vyvlastňování pozemků a zásahů do soukromého vlastnictví. Poukázali na to, že VD7 zasahuje do soukromého vlastnictví a zahrnuje bourání plotů zahrad. Tuto námitku odpůrce vypořádal odkazem na územní studii, kapitoly 11 a 9. Navrhovatelé považují takové vypořádání za nepřezkoumatelné.
6. Přijaté řešení podle navrhovatelů představuje nepoměr mezi zásahem do soukromého vlastnictví a veřejným zájmem. Odpůrce argumentoval sociodemografickými podmínkami a sídelním potenciálem obce a uzavřel, že veřejný zájem obecní výrazně převažuje nad zájmem ochrany osobního vlastnictví. Navrhovatelé namítají, že odpůrce fakticky žádné poměření veřejného a soukromého zájmu neprovedl a proporcionalita zůstala nevyhodnocena, když odpůrce místo vyhodnocení dopadu rozšíření komunikace na pozemky navrhovatelů na jejich právní sféru hodnotil možnosti obytné zástavby. Proti tomu navrhovatelé ničeho nenamítají, domáhají se však toho, aby dopravní spojnice lokality Za Humny nevedla přes jejich pozemky.

7. Navrhovatelé namítli zhoršení jejich pohody a snížení tržní ceny nemovitostí, na což odpůrce poukázal na předpokládaný patnáctiprocentní podíl z celkové dopravy, který má vést přes spornou komunikaci, což životní prostředí navrhovatelů významně nezhorší, naopak se zlepší parametry komunikace (prašnost, průjezd složek ZIS). Navrhovatelé však namítali, že jejich pozemek bude sevřen dvěma asfaltovými silnicemi, přijdou o svou klidovou zónu a pobyt na zahradě a kvalita bydlení budou narušeny, na což odpůrce nereagoval.
8. Navrhovatelé namítali nevhodnost volby napojení na silnici III. třídy a vedoucí mezi starou zástavbou s ohledem na velikost nové zástavby (80 domů). Vhodnější je podle nich varianta č. 4. Argumentace však zůstala nepovšimnuta a námitka tedy nevypořádána, ač jde o námitku proporcionality.
9. Podle navrhovatelů je irelevantní, že došlo k vypuštění veřejně prospěšné stavby VD7, neboť plocha zůstala zastavitelná, s jejím zastavěním se počítá a rozšíření komunikace ve veřejném zájmu je důvodem možného vyvlastnění.
10. Navrhovatelé vznesli další námitky dne 27. 2. 2023. Ani s jejich vypořádání nesouhlasí. Za neodůvodněný považují názor odpůrce, že zařazení pozemků do zastavitelné plochy Z2/2 je změnou v území. Nesouhlasí ani s tvrzením odpůrce, že pokud nebudou dotčení vlastníci souhlasit s rozšířením veřejného prostranství, nelze tyto části dotčených pozemků jako veřejné prostranství využívat. Podle navrhovatelů, budou – li pozemky zařazeny mezi veřejná prostranství, budou zařazeny do zastavitelné plochy a obec se rozhodne v rámci zastavitelné plochy vybudovat místní komunikaci, mohou být pozemky vyvlastněny. To odpůrce zamlčuje.
11. Navrhovatelé v rámci těchto v pořadí druhých námitek opět poukázali na jinou variantu přístupu k lokalitě Za Humny, kterou představuje varianta 4. Odpůrce odkázal na vypořádání této námitek vznesené dne 11. 3. 2022, které navrhovatelé považují za nepřezkoumatelné.
12. Navrhovatelé namítli s odkazem na znalecký posudek, že provoz motorových vozidel na stávající komunikace parc. č. XN je nezákonný, když podle znaleckého posudku svým prostorovým uspořádáním jejich provoz neumožňuje, nesplňuje přístup k budovám, nesplňuje požadavek na šířku 8 metrů vyžadovanou pro veřejné prostranství a splňuje požadavky pro smíšený provoz cyklistů a chodců s návrhovou rychlostí do 30 km/h. Odpůrce tvrdí, že navrhované řešení požadavkům znaleckého posudku odpovídá, což představuje nepochopení této námitek.
13. Odpůrce se ve věci nijak nevyjádřil.
14. D. V. se připojila k argumentaci v žalobě a uvedla, že si nepřeje, aby z její zahrady bylo veřejné prostranství nebo veřejně prospěšná stavba. Zahradu využívá k pěstitelským účelům a k relaxaci.
15. J. G. rovněž souhlasil s návrhovou argumentací.
16. J. J. a J. J. rovněž souhlasili s návrhovou argumentací. Uvedli, že nesouhlasí s tím, aby z jejich pozemku bylo veřejné prostranství nebo veřejně prospěšná stavba.

Zjištění ze spisu:

17. Ze předloženého spisu krajský soud zjistil následující.

18. Na základě zadání zastupitelstva byla v květnu roku 2021 zpracována územní studie dopravní obslužnosti lokality „Za Humny“ Staré město. Tato není součástí spisu, je k nalezení na stránkách obce Staré Město, v odkazu „územní plán“, kde byla vyvěšena dne 28. 5. 2021.
19. Územní studie pro zajištění dopravní obslužnosti porovnává celkem čtyři varianty. **Varianta 1** má tři větve a představuje rekonstrukci stávajících komunikací, větev 1A rekonstrukce komunikace v západní části ulice U Chodníčku, větev 1B rekonstrukce ulice Poda Břehy a větev 1C rekonstrukce ulice U Chodníčku „spojka“ větví 1A a 1B. **Varianta 2** představuje novou komunikaci přes zemědělský areál, **varianta 3** rekonstrukci komunikace ve východní části ulice U Chodníčku (nyní předmětem posouzení) a **varianta 4** nová komunikace vedená okrajem regionálního biocentra.
20. Ve výkresové části je varianta 3 a navrhovaná varianta 4 zakreslena takto:



21. V textové části územní studie dospěla k tomuto závěru (ve vztahu k posuzované ploše):
22. *Pro zajištění druhého vjezdu do řešeného území z východní strany navrhnout rozšíření místní komunikace U Chodníčku a souvisejícího veřejného prostranství v úseku cca 110m od křižovatky se silnicí III/4773 dle varianty 3. Kvůli zajištění dopravní obsluhy území a kvůli nutnosti nápravy nevyhovujícího současného stavu komunikace, označit rozšíření komunikace dle varianty 3 jako veřejně prospěšnou stavbu. Při zapracování rozšíření místní komunikace dle varianty 3 a předpokládané nižší dopravní zátěži ve východní části řešeného území není nutné v územním plánu provádět změny spojené s variantou 4. Pokud by obec zvažovala výraznější rozvoj sportovního areálu dožínkoviště nebo jeho využití k jiným účelům, tak by bylo vhodné vymezit územní rezervu pro plochu dopravní infrastruktury určenou pro místní komunikaci o celkové šířce cca 12m v ose varianty 4.*

23. Zastupitelstvo rozhodlo o pořízení změny č. 2 územního plánu na zasedání dne 8. 9. 2021. Podle návrhu mělo být zpracováno doporučení řešení dopravní obslužnosti lokality Za Humny podle územní studie, část rezervy R1 měla být převedena na zastavitelnou plochu pro bydlení (parc. č. XO, XP a XQ).
24. Dne 31. 1. 2022 bylo zahájeno řízení o změně č. 2.
25. Dne **10. 3. 2022** podali navrhovatelé námítky, ve kterých namítli, že v rámci studie nebyly varianty hodnoceny z hlediska vyvlastnění, přičemž VD7 zasahuje do soukromého vlastnictví a předpokládá bourání plotů zahrad. Poukázali na to, že provoz motorových vozidel na VD7 je nereálný. Upozornili na ochranné pásmo jejich studny, vzdálené pouhých 10m, zhoršení životního prostředí, absenci veřejného zájmu na přijatém řešení a zdůraznili, že řešení ve variantě 4. je podle nich lepší.
26. Zastupitelstvo schválilo vypořádání námitek dne **5. 9. 2022**. V nich se uvádí, že námitce bylo „*částečně vyhověno*“, neboť došlo k vypuštění veřejného prostranství VD7, zůstala ponechána pouze zastavitelná plocha Z2/2, rozšíření místní komunikace, která byla zařazena mezi veřejná prostranství. Odkazuje se na územní studii, kterou bylo prokázáno, že jde o nejvýhodnější variantu pro zajištění druhé větve vjezdu k lokalitě Za Humny (odkaz na kapitolu 9 – hodnocení nákladů na realizaci a posouzení varianty 4 v kapitole 11).
27. Navrhovatelé podali dne **25. 2. 2023** v pořadí **druhé námítky**, v nichž nesouhlasili se zařazením předmětné komunikace zastavitelné plochy Z2/2 do veřejného prostranství. Veřejné prostranství je veřejně přístupné, ačkoliv nyní jde o soukromé pozemky zahrady, zastavěné plotem, navíc s ochranným pásmem studny. Tvrdili absenci veřejného zájmu na rozšíření komunikace, neboť existuje jiný legitimní přístup k lokalitě – varianta 4. Pořizovatel musí postupovat tak, aby bylo co nejméně zasaženo do vlastnických práv. Většina parcel v záloze R 1 má jediného majitel, finanční hledisko je tedy bezpředmětné. Dále uvedli, že provoz motorových vozidel je po stávající komunikace parc. č. XN nezákonný, což dokládali znaleckým posudkem.
28. Tyto námítky byly vypořádány zejména odkazem na vypořádání předchozích námitek, protože podle pořizovatele jde o námitku k řešení, které nebylo od veřejného projednávání návrhu změny územního plánu změněno. Námitka vhodnější varianty č. 4 byla rovněž vypořádána k předchozím námitkám. Podle pořizovatele jde o změnu v území, což znamená, že pokud vlastníci nebudou souhlasit s rozšířením předmětné komunikace a s tím spojeným rozšířením veřejného prostranství, nelze tyto pozemky jako veřejné prostranství užívat a nejde o zásah do vlastnických práv.
29. Změna č. 2 územního plánu a vypořádání námitek bylo schváleno na třetím zasedání zastupitelstva dne 7. 6. 2023.
30. V textové části územního plánu je plocha definována na straně 12 jako zastavitelná plocha veřejné prostranství Z2/2, určená pro rozšíření místní komunikace (...), aby umožnila dopravní obsluhu lokality za Humny včetně zastavitelné plochy bydlení Z2/1.
31. Krajský soud v rozsudku ze dne 20. 11. 2019, č. j. 76 A 4/2019-47, kterým byl zrušen územní plán co do vymezení veřejně prospěšné stavby VD3 a co do vymezení zastavitelné plochy Z11, shledal vypořádání námitek tehdejších navrhovatelů, kteří jsou navrhovateli i nyní, ve vztahu k vážení veřejného zájmu na dopravní obslužnosti a zásahu do vlastnického práva tehdejších navrhovatelů za obecné a tedy nepřezkoumatelné. V odstavci 21 uvedl: „*má – li*

odpůrce za to, že nová varianta je „nejlepší variantou“, protože u jiné varianty „by znamenaly nutnost úpravy (rozsíření) mnohem delších úseků místních komunikací a zasáhly by mnohem více vlastníků pozemků, nebo by vyvolaly nutnost zásahu do zvláště chráněných území přírody, do evropsky významné lokality, do lokality bývalé skládky, do prvků územního systému ekologické stability apod.“ je pro přezkoumatelnost jeho závěru nutno, aby konkrétně uvedl, které úseky místních komunikací by bylo nutno rozšířit a do kterých konkrétních vlastnických práv by bylo zasazeno, a to ve vazbě na již v územním plánu z roku 2002 přijaté řešení daného území, tak aby bylo možno vskutku poměřit případný zásah do práv jednotlivých subjektů. Mělo – li být jinou variantou zasazeno do zvláště chráněných území přírody, do evropsky významné lokality, a do prvků územního systému ekologické stability, je nutno uvést, které lokality má odpůrce na mysli, neboť ze samotného územního plánu nic vyčíst nelze“.

K jednotlivým návrhovým námitkám

32. Navrhovatelé namítali zejména jednak nevypořádání a jednak dostatečné vypořádání svých námitek ve vztahu k hodnocení jednotlivých variant nově zpracované územní studie z hlediska nutnosti vyvlastňování a zásahu do soukromých práv a ohledně vhodnosti zvolené varianty 4.
33. Krajský soud se v obecné rovině neztotožňuje s názorem navrhovatelů, že způsob vypořádání jejich námitek odkazem na územní studii a její konkrétní kapitoly má za následek nepřezkoumatelnost takového vypořádání. Nepřezkoumatelností se podle konstantní judikatury správních soudů rozumí taková vada rozhodnutí, jež vede k tomu, že z rozhodnutí není seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestřené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/1992 - 23, publikovaný ve Správním právu pod č. 27/1994, nebo nověji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 – 71). Na kvalitu vypořádání námitek podaných při přijímání územního plánu se uplatní požadavky na odůvodnění odpovídající správnímu rozhodnutí, neboť se již minimálně z formálního hlediska o rozhodnutí jedná (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2010, č. j. 1 Ao 5/2010 – 169, bod 154. odůvodnění), proto lze definici nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí aplikovat pro posouzení nepřezkoumatelnosti vypořádání námitek. Územní studie je podle § 25 zákona č. 183/2006 Sb., ve znění platném ke dni vydání změny č. 2 územního plánu, „stavební zákon“, (§101b odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního), územně plánovacím podkladem, která je zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup (§166 odst. 3 poslední věta stavebního zákona). Pokud odpůrce odkázal na závěry územní studie zveřejněné v souladu s § 166 stavebního zákona, a její konkrétní kapitoly, které podle něj odpovídají na námitky navrhovatelů, pak takové vypořádání jejich námitek zásadně není nepřezkoumatelné, protože se studií se navrhovatelé mohli seznámit, může se s ní seznámit i soud a zjistit z ní argumentaci odpůrce ve vztahu k uplatněným námitkám, teoreticky v rozsahu odpovídajícím výše uvedenému chápání přezkoumatelnosti.
34. Podmínkou však je, aby územní studie na námitky konkrétně odpovídala. V nyní posuzované věci tomu tak nebylo.
35. Krajský soud v územní studii v kapitole 11, na kterou odpůrce odkázal, ověřil, že v ní byly všechny čtyři varianty dopravní obsluhy řešeného území posouzeny z hlediska pěti kritérií,

a to *potřebnost pro stávající zástavbu, potřebnost pro budoucí zástavbu, zásahy do pozemku a staveb, náklady na realizaci a zásahy do limitů*. Varianty byly hodnoceny body, přičemž varianta 3 skončila s celkovým hodnocením na druhém místě za variantou 1. Jednotlivá kritéria nejsou definována. Z hlediska vznesených námitek (nutnost vyvlastňování a zásah do soukromých práv a právní sféry navrhovatelů) je podle posuzovaného obsahu částečně relevantní kritérium *zásahy do pozemků a staveb*. Zde územní studie uvádí, že u žádné z variant nepředpokládá nutnost provedení demolice staveb určených k bydlení, rekreaci ani garáží nebo hospodářských budov, pouze částečně demolice plotů u variant 2 a 3. Studie se zabývá nutností výkupu části pozemků ve vlastnictví jiných vlastníků než obec Staré Město a doporučuje zařazení vybrané varianty do veřejně prospěšných staveb. Největší výměru pozemků bude podle studie nutné vykoupit u varianty 4, jejíž podstatná část je navržena na pozemcích ve vlastnictví fyzických a právnických osob, 3/4 pozemků jsou využívány k zemědělským účelům, menší část pozemků tvoří lesní pozemky a doprovodná zeleň podél toku řeky Morávky. Varianta 3 si podle studie vyžádá „*podstatně menší zásahy do pozemku v jiném než obecním vlastnictví, spočívající v záboru úzkých pruhů zahrad navazujících na pozemek obce se stávajícími komunikací. Dotčené jsou zahrady u rodinných domů a samostatné zahrady s rekreačními chatkami*“.

36. Kapitola 9 územní studie odhaduje nutné náklady na realizaci jednotlivých variant. Rozlišují se stavební náklady a náklady na výkup pozemků. Stavební náklady byly u varianty 3 odhadnuty na 5 370 000 Kč, u varianty 4 pak 22 900 000 Kč. Náklady na výkup pozemků jsou odhadnuty u varianty 3: 335 500 Kč a u varianty 4: 129 078 Kč. Celkové náklady pak u varianty 3 byly odhadnuty na 5 706 000 Kč a u varianty 4 23 030 000 Kč, s poznámkou, že u varianty 4 nejsou započteny do celkové ceny náklady na sanaci bývalé skládky.
37. Z výše citovaného je zřejmé, že studie jednotlivé varianty dopravní obsluhy posuzovala z hlediska výměry zasažených pozemků, které nejsou ve vlastnictví obce a z hlediska nákladnosti jejich realizace. Studie nijak nezohledňuje množství a typ zasažených vlastníků ani druh zasaženého pozemku a nevyhodnocuje proporcionalitu tohoto zásahu ve smyslu dopadu té které varianty do práv a právní sféry vlastníků. Lze si představit, že bytí výměrou větší zásah do pozemku využívaného v zemědělství nebo pro les ve vlastnictví jednoho vlastníka bude představovat proporcionálně menší zásah do jeho vlastnického práva, než zásah do pozemků více vlastníků rozsahem o menší výměře, které jsou však užívány jako zahrada, když zahradu lze považovat za v určitém smyslu intimní prostor jejího vlastníka. Zcela jiný by pak byl zásah, pokud by například zamýšlená komunikace měla vést na okraji pole, zejména pokud by ta část pole již byla využívána pro zemědělskou techniku. Krajskému soudu nepřísluší takovou úvahu provést, a ani nejsou známy poměry v území z toho důvodu, že odpůrce navzdory opakovaným námitkám navrhovatelů ohledně proporcionality zásahu do jejich vlastnického práva se tímto nezabýval a odkázal na územní studii, která však zásah do vlastnického práva neřeší, a to ani z hlediska počtu a typu zasažených vlastníků, ani z hlediska velikostí jednotlivých zasažených pozemků a jejich využití, a tyto nepoměřuje. Žádnou vlastní úvahu odpůrce v tomto směru neučinil a proporcionalitou zásahu se nezabýval, a o navzdory právnímu názoru zdejšího soudu vyjádřeném v předchozím rozsudku, jak byl citovaná v odstavci 30. Z vypořádání námitek navrhovatelů stále není zřejmé, proč je s ohledem na zásah do práv vlastníků pozemků volba varianty č. 3 nejvhodnější. Územní studie nadto vychází z doporučení zařazení vybrané varianty mezi veřejně prospěšné stavby, tedy předpokládá jejich vyvlastnění. Odpůrce se však tohoto doporučení nedržel a pozemky, resp. jejich části, které jsou zvolenou variantou

3 dotčeny, zařadil mezi plochy zastavitelné, veřejná prostranství. Otázkou je, zda i za této situace by územní studie dospěla k volbě varianty 3 jako nejvhodnější.

38. Odpůrce s ohledem na námítky navrhovatelů změnil vymezení sporné plochy z veřejně prospěšné stavby na veřejné prostranství. Odpůrci lze přisvědčit, že pozemek zařazený do plochy veřejného prostranství nelze z tohoto důvodu vyvlastnit, když vyvlastnění je možné pro uskutečnění veřejně prospěšné stavby, která je takto vymezená v územně plánovací dokumentaci (§170 odst. 1 stavebního zákona, shodně podle § 170 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., „nový stavební zákon“).
39. Nicméně, tím není zásah do práv navrhovatelů podstatně umenšen. Ze spisu nevyplývá dosavadní funkční využití předmětných pozemků, resp. jejich dotčené části, zda byly předmětem nějaké regulace. Z vyjádření navrhovatelů i odpůrce se podává, že byly a jsou využívány jako zahrady a tedy nenaplňují znaky veřejného prostranství, jak vyplývají z § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, podle kterého jsou veřejným prostranstvím všechna náměstí, ulice, tržště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Veřejného prostranství vzniká tím, že jsou naplněny jeho pojmové znaky, nikoliv rozhodnutím, ať již veřejnou vyhláškou nebo jeho označením v územním plánu. Pojmovým znakem je přitom dlouhodobé obecné užívání. Jak uvedl Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 21/02 z 22. 3. 2005, *prostor splňující zákonné znaky veřejného prostranství je veřejným prostranstvím ex lege*. Územní plán je přijímán k zajištění veřejného zájmu, jímž může být i potřeba koordinace výstavby v území a potřeba zajistit jeho průchodnost, čehož lze dosáhnout i prostřednictvím vymezení veřejných prostranství. Pokud je však územní dokumentací označen prostor za veřejné prostranství, aniž by splnil jeho pojmové znaky, tedy sloužil obecnému užívání, což obecně možné je, když územní plán je koncepčním nástrojem, dochází k změně ve funkčním využití, a to zcela zásadní, protože vlastník takového pozemku jej nemůže využít jinak než jako veřejné prostranství. Jak vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 4 As 40/2019-41 ze dne 30. 8. 2019, umístění případné stavby na pozemku vymezeném jako veřejné prostranství musí respektovat jeho určení, jak bylo vymezeno v územním plánu : *„Také pro plochy veřejného prostranství ve smyslu § 7 odst. 2 vyhlášky č. 501/2006 Sb., shodně s veřejným prostranstvím ve smyslu § 34 zákona o obcích, platí, že musí i po realizaci stavebních záměrů zůstat přístupné široké veřejnosti a plnit tak svůj původní účel. Otázka, zda je konkrétní pozemek vhodný pro plnění určitého účelu, přitom má být posouzena již ve fázi přijímání územního plánu a správní orgány v navazujícím řízení již nejsou oprávněny tuto otázku přezkoumávat, jakkoliv by byly přesvědčeny, že územní plán nenabízí nejlepší možné uspořádání území“*. Zařazením pozemku do plochy veřejného prostranství se vlastnické právo k takovému pozemku tedy může fakticky i vyprázdnit (rozsudek NSS č. j. 1 As 177/2019 – 23 z 29. 1. 2020, bod 31, nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2014, sp. zn. I. ÚS 581/14).
40. Pokud odpůrce má za to, že nejvhodnější dopravní obsluha je variantou 3, tedy přes pozemky navrhovatelů, a vymezil proto jejich část jako plochu veřejného prostranství, byl tedy povinen pečlivě tuto změnu v jejich funkčním využití odůvodnit, a zohlednit dopad takto nově upraveného funkčního využití těchto pozemků do právní sféry jejich vlastníku, což – jak bylo vysvětleno výše, neučinil, a vypořádání námitek tak zůstalo nepřezkoumatelné.

41. Krajský soud se ztotožňuje i s argumentací navrhovatelů o nepřezkoumatelnosti vypořádání proporcionality zásahu do jejich vlastnických práv z důvodu absence veřejného zájmu. Jak krajský soud ověřil, odpůrce při vypořádání této opakovaně vznesené námitky poukázal na zájem obce na jejím rozvoji. Krajský soud souhlasí s navrhovatelem, že odpůrce se zde dopustil logické chyby, neboť poměřoval nikoliv veřejný zájem na vymezení dané plochy jako veřejného prostranství, ale zájem obce na svém rozšíření právě o lokalitu za Humny, což navrhovatelé nijak nenapadali, neboť pouze nesouhlasili s tím, aby tato lokalita byla obsluhována po variantě 3, s důsledky pro ně vyplývající. Tato námitka tak rovněž zůstala nevypořádána.
42. Vzhledem ke shora uvedenému krajský soud vymezení sporné plochy zrušil. Odpůrce v dalším řízení vypořádá námitky navrhovatelů tak, že provede porovnání zásahu do vlastnických práv jednotlivých vlastníků s přihlédnutím nejen k výměře dotčených pozemků, ale též k počtu zasažených vlastníků a dosavadnímu využití dotčených pozemků a jejich novému omezení. Na základě takto provedeného testu proporcionality porovná její výsledkem s výsledky územní studie. Uváží, nakolik jsou závěry studie dotčeny nerespektováním doporučení vymezit zvolenou variantu za veřejně prospěšnou stavbu, pokud bude odpůrce takto postupovat. Dále provede test proporcionality, kdy poměřovat bude zásah do práv jednotlivých vlastníků podle zvolené varianty s veřejným zájmem na volbě této zvolené varianty.
43. Dále zjistí, zda předmětné pozemky, která byly zařazeny do plochy veřejného prostranství, splňují znaky veřejného prostranství, pokud nikoliv, odůvodní tuto změnu funkčního využití a poměří testem proporcionality veřejný zájem na využití předmětných pozemků jako veřejného prostranství se zásahem do vlastnických práv navrhovatelů v důsledku této změny; neopomene přitom zohlednit intenzitu takového zásahu, který byl opakovaně judikaturou správních soudů shledán za mimořádně závažný, blížící se vyvlastnění (viz krom již citovaného např. rozsudek NSS č. j. 10 As 134/2024 – 52, z 21. 11. 2024, bod 38).
44. Teprve poté o námitkách rozhodne.

K nákladům řízení:

45. Vzhledem k tomu, že v řízení byli procesně úspěšní navrhovatelé, vzniklo jim v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovaného zavázal.
46. Náklady řízení navrhovatele a) představují zaplacený soudní poplatek 5 000 Kč, náklady na zastoupení advokátem ve výši odměny 3 100 Kč za jeden úkon, snížené o 20%, neboť jde o společné úkony, úkonem je příprava a převzetí věci a sepsání žaloby, podle § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., 2 x paušální náhrada hotových výdajů za tytéž úkony právní služby ve výši 2x300 Kč a DPH z těchto částek s výjimkou zaplaceného soudního poplatku. Všechny tyto náklady řízení navrhovatelé a) podle obsahu spisu vznikly a soud proto odpůrce k jejich náhradě zavázal, a to k rukám zástupce navrhovatele a) podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s ustanovení § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť tato lhůta je přiměřená možnostem odpůrce.
47. Náklady řízení navrhovatelky b) představují zaplacený soudní poplatek 5 000 Kč, náklady na zastoupení advokátem ve výši odměny 3 100 Kč za jeden úkon, snížené o 20%, neboť jde

o společné úkony, úkonem je příprava a převzetí věci a sepsání žaloby, podle § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., 2 x paušální náhrada hotových výdajů za tytéž úkony právní služby ve výši 2 x 300 Kč a DPH z těchto částek s výjimkou zaplaceného soudního poplatku. Všechny tyto náklady řízení navrhovatelce b) podle obsahu spisu vznikly a soud proto odpůrce k jejich náhradě zavázal, a to k rukám zástupce navrhovatelky b) podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovení § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť tato lhůta je přiměřená možnostem odpůrce.

48. Vzhledem k tomu, že osobám zúčastněným na řízení soud neuložil žádnou povinnost, nemají tyto právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 5 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 19. prosince 2024

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu